

## Календар знаменних і пам'ятних дат (The Calendar of Significant and Memorable dates – March – 2025)

### Березень

#### 1 березня – Всесвітній день цивільної оборони (*World Civil Defence Day*)

Цей Всесвітній день відзначається щорічно 1 березня, оголошений за рішенням Генеральної Асамблеї Міжнародної організації цивільної оборони в 1990 році. Саме 1 березня 1972 року набрав чинності міжурядовий статус МОЦО та був затверджений її статут.

**Мета проведення** – сприяти обізнаності суспільства про цивільний захист, готовності населення до правильного поведіння під час надзвичайних ситуацій; підняття престижу національних рятувальних служб, а також висловлення подяки працівникам служб, які захищають нас від лихих і надзвичайних ситуацій.

**День цивільної оборони в Україні в умовах воєнного стану особливо актуальний, оскільки від дій російської армії часто страждає мирне населення.**

#### 1 березня – Всесвітній день імунітету

Відзначається за ініціативи Всесвітньої організації Охорони Здоров'я (ВООЗ) із 2002 року. Імунітет (від лат. *immunitas* – звільнення) є ключовим фактором здоров'я людини, оскільки забезпечує від інфекцій, вірусів, інших патогенів. Імунна система людини відповідає за заміну трансформованих або пошкоджених клітин різних органів тіла та захист від проникнення різного роду чужорідних агентів.

**Мета цього дня – привернути увагу людей до різноманітних захворювань імунної системи та нагадати, що її треба зміцнювати постійно.** Для зміцнення захисних сил організму необхідні вітаміни й мікроелементи, які можна поповнити за допомогою мультивітамінних комплексів, але краще отримувати їх природним шляхом. Тренування терморегуляторних процесів організму найсприятливішим чином позначається на стані імунної системи, оскільки стимулює вироблення антитіл, здатних протистояти бактеріям і вірусам. Рухова активність, спорт також сприяють нашому імунітету. А нестача сну впливає на організм так само, як і стрес, тому може підірвати імунну систему.

Саме тому в багатьох країнах світу в цей день проводяться тематичні конференції, читаються лекції про можливість збереження повноцінного функціонування імунної системи, попередження впливу негативних факторів.

#### 1 березня – 215 років від дня народження **Фредеріка Францишека (Франсуа) Шопена (1810 – 1849), видатного польського композитора та піаніста-віртуоза польсько-французького походження**

Фредерік Шопен – один із найвидатніших композиторів романтичного періоду, найбільших фортепіаністів в історії музики. Славу він здобув ще за життя. Перед ним схилялись артисти, поети, музиканти, художники. Серед його друзів і шанувальників були Ліст, Шуман, Мендельсон, Берліоз, Беліні, Россіні, Гейне, Бальзак, Міцкевич, Делакруа. Музика Шопена вражає емоційністю, глибиною,

красою, залишається популярною та впливовою до цього дня. Його перевидають найбільші звукозаписні компанії. Його ім'ям названо Варшавську консерваторію та аеропорт, філармонію у Гданську, астероїд і кратер на Меркурії, вулиці міст у Польщі та Україні, музичні фестивалі, концерти. Один раз у п'ять років у Варшаві проводиться конкурс піаністів імені Ф. Шопена, кожного року серед польських музикантів проходить вручення премії «Fryderyk».

**Композитор приніс у європейську мелодіку слов'янські інтонаційні елементи, збагативши її новими ритмічними малюнками.** Творча спадщина музичного генія різноманітна: 57 мазурок, 16 полонезів, 19 вальсів, 19 ноктюрнів, 3 сонати, 4 балади, 26 прелюдій, 27 етюдів, 4 скерцо, 3 експромти, а також 2 концерти. Шопен – основний композитор у репертуарі провідних композиторів світу.

## **2 березня – Всесвітній день психічного здоров'я підлітків (World Teen Mental Wellness Day)**

Цей день почали відзначати з 2020 року за ініціативи американського бренду молодіжного одягу Hollister. Проєкт, створений Компанією, полягає в допомозі різноманітним організаціям, діяльність яких пов'язана з психічною рівновагою підлітків. Ініціативу підтримала Міжнародна асоціація із запобігання самогубствам (IASP) і підтримується в усьому світі. Учені довели, що сучасне покоління тинейджерів має найгірше психічне здоров'я, проте частина підлітків намагається вести здоровий спосіб життя.

**Для сучасних українських підлітків** тема психічного здоров'я пов'язана з травмами, що спричинила війна. Це обов'язково мають урахувувати дорослі, які знаходяться поруч із ними. **Мета проведення цього Всесвітнього дня** – підвищення обізнаності тинейджерів щодо психічного добробуту й подолання невпевненості в собі за допомогою спілкування з іншими, спорту, музики, танців. **Відзначається щороку 2 березня.**

## **3 березня – Всесвітній день письменника (World Day of the writer)**

У всіх країнах щороку 3 березня відзначається це професійне свято літераторів. 12–18 січня 1986 року на 48-му конгресі Міжнародного ПЕН-клубу (назва організації є аббревіатурою: *Poets – noemi, Essayists – есеїсти, Novelists – новелісти*) було прийнято рішення оголосити 3 березня **Всесвітнім днем миру для письменника**. Основою його започаткування стала потреба вшанувати письменників, які відіграють ключову роль у формуванні світогляду, культурних цінностей та національної свідомості. Сьогодні у світі налічується більше 200 тисяч професійних письменників, які пишуть понад 150 мовами. Це також професійне свято редакторів, коректорів, критиків, культурологів, журналістів, істориків, інших майстрів слова, викладачів і студентів, усіх випускників філологічних факультетів закладів вищої освіти, шанувальників книги, усіх причетних до художнього слова. **Покликання його – вшанувати літературних діячів, які проявили себе у справі захисту миру.**

**В Україні це свято відзначається з 2012 року** завдяки ініціативі української письменниці Лариси Ніцой. Національна спілка письменників України –

добровільна творча організація професійних літераторів України: поетів, прозаїків, драматургів, критиків і перекладачів. НСПУ має власне книжкове видавництво – «Український письменник».

### **3 березня – Всесвітній день дикої природи (*World Wildlife Day*)**

Це надзвичайно важливе свято дає можливість відзначити багато прекрасних і різноманітних форм дикої фауни та флори, підвищити обізнаність про численні переваги збереження їх для людини. Науковці давно вже занепокоєні різким скороченням популяцій диких тварин. Тому *3 березня в 1973 році була прийнята Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори (CITES)*, що відіграє важливу роль у регулюванні міжнародної торгівлі зникаючими видами, оскільки *забороняє нелегальну торгівлю дикими тваринами, яким загрожує повне знищення*. Серед них: леопарди, амурські тигри, сніговий барс, білий кит, деякі види риб, які перебувають на межі зникнення.

*20 грудня 2013 року 68 сесія Генеральної Асамблеї ООН ухвалила проголосити 3 березня Всесвітнім днем дикої природи*, щоб підвищити рівень обізнаності в питаннях дикої фауни та флори (A/RES/68/205). Цей День нагадує про нагальну потребу посилити боротьбу зі злочинністю проти дикої природи.

### **4 березня – 210 років від дня народження Михайла Михайловича Вербицького (1815 – 1870), українського композитора, хорового диригента**

Михайло Вербицький – *автор мелодії Державного Гімну України*. 10 березня 1865 року в Перемишлі під час першого на Західній Україні шевченківського концерту відбулося перше публічне виконання Гімну України «Ще не вмерла України...» на слова Павла Чубинського. Видатний музикознавець і композитор Станіслав Людкевич писав, що твори М. Вербицького «Іже херувими», «Отче наш», світські пісні «Поклін», «Де Дніпро наш», «Заповіт» є перлинами хорової нашої музики, а увертюри, у які вплітає народні пісенні й танкові мотиви, є першою талановитою спробою української симфонічної музики в Україні.

Також Михайло Вербицький цікавився театром, створив музику до багатьох вистав: «Верховинці», «Жовнір-чарівник», «Підгоряни», «Запорожці» та ін. Він є автором церковних композицій, статей «Про співи музичні», «Про твори музичні, церковні і мирські на нашій Русі». Написав близько сорока сольних пісень, які виконуються під гітару, та шість для фортепіано. Композиції його мають українську національну основу, водночас у них відображено новаторство композитора, власний стиль.

### **5 березня – Всесвітній день енергоефективності (*World Energy Efficiency Day*)**

Уперше ідея запровадити Всесвітній день енергоефективності з'явилась у 1998 році під час Міжнародної конференції з енергоефективності, що відбулася в Австрії. *Метою його було визначено* інформувати населення про важливість заощадження енергії та раціонального використання енергоносіїв, а також привернути увагу громадськості до необхідності активних дій з ефективного

ощадного споживання енергії задля пом'якшення глобальної зміни клімату, що загрожує життю на нашій планеті.

**Ці заходи в першій декаді місяця традиційно проводяться щорічно**, оскільки проблеми, пов'язані з використанням енергії, набувають усе більшої актуальності. Енергозбереження стосується організаційних, правових, виробничих, наукових, економічних, технічних, а також інших напрямів. Заощаджені на енергозбереженні кошти рекомендується спрямувати на соціальний розвиток, охорону природи, розвиток інфраструктури тощо.

### **5 березня – 145 років від дня народження Сергія Натановича Бернштейна (1880–1968), українського математика, засновника наукової школи**

Сергій Бернштейн – відомий математик, доктор математики, доктор чистої математики, творець наукової школи, академік Академії наук України, член-кореспондент Паризької академії наук, **професор, керівник науково-дослідної кафедри прикладної математики Харківського університету** (1920 – 1933 рр.), **фундатор і директор Українського інституту математичних наук у Харкові** (1928; 1935 р. увійшов до складу Харківського університету). Автор понад 250 наукових публікацій українською, німецькою та французькою мовами з теорії диференціальних рівнянь, теорії функцій і теорії ймовірностей, методики викладання математики, підручників для вищих навчальних закладів. Лауреат Державної премії (1942).

### **8 березня – Міжнародний жіночий день (*International Women`s Day*), повна назва – Міжнародний день боротьби за права жінок і міжнародний мир**

Ця визначна дата, що **відзначається щорічно**, уможливило оцінити досягнення жінок у різних сферах людської діяльності, зокрема культурній, політичній, соціально-економічній. Генеральна Асамблея ООН запропонувала (резолуція від 16.12.1977 № A/RES/32/142) всім зацікавленим державам безпосередньо використовувати день 8 березня для популяризації та реалізації рівноправності жінок. **Міжнародний жіночий день є закликом до гендерної рівності у світі, вільному від упереджень, стереотипів і дискримінації.**

### **9 березня – Всесвітній день дитячого телебачення та радіомовлення (*World Childrens Television and Radio Broadcasting Day*)**

Це одне з найбільш світлих і радісних свят, започатковане у квітні 1994 року Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ). Із 2009 року **відзначається щорічно першої неділі березня**. Усі провідні телерадіокомпанії світу в цей день заповнюють свої ефіри програмами, кінофільмами, мультфільмами для дітей, надають їм можливість спробувати себе в ролі працівників ТБ чи радіоведучих. **Мета проведення – повернути увагу суспільства до порушення прав дитини.** Дівчатка та хлопчики, які в майбутньому мріють про роботу в ЗМІ, можуть спробувати себе в ролі операторів і монтажерів, ведучих і дикторів, репортерів, розповісти всім про свої мрії та плани.

Також цей день вважається професійним святом людей, які створюють контент для дітей цікавим і пізнавальним. Телеканали Польської Республіки TVP і TVP

ABC адаптували казки та дитячі програми українською мовою для нашої малечі, німецький телеканал ARD створив для дітей з України інтернет-сторінку з передачами й мультиками українською мовою, чеський телеканал TV Nova транслює дитячу програму PlusPlus. Українські дитячі телеканали «ПлюсПлюс» і «Піксель» через додаток «Дія» можна переглядати в будь-якому куточку світу, а Національна суспільна телерадіокомпанія України запустила на своєму сайті аудіоказки українською мовою у виконанні відомих особистостей.

### **9 березня – 211 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1814 – 1861) – видатного поета, прозаїка, драматурга, художника**

Усе життя і творчість Т. Г. Шевченка були присвячені українському народу. Він мріяв про ті часи, коли його країна буде незалежною суверенною державою, коли в Україні цінуватимуться мова, культура та історія народу, а люди будуть щасливими.

**«Тарас Шевченко! Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю!»**

Так визначив значення творчості геніального митця слова й пензля Остап Вишня. **Творчість поета всеслов'янського масштабу сьогодні особливо актуальна**, адже в культурному плані він постав проти російської імперії, яка боялася його пророцтв, бо зумів пробудити українців від національної сплячки. А сьогодні їй протистоїть уся Україна.

### **9 березня – 200 років від дня народження Павла Івановича Леонтовича (1825 – 1880), українського письменника, культурно-освітнього діяча**

Павло Леонтович розвивав у літературі традиції натхненника національного пробудження Маркіяна Шашкевича. Відомий як один із видавців збірок «Лірвак з-над Сяна», «Збірник вітань і побажань», автор оповідання «Чиє серце, того правда», віршів-присвят, байок, інтимно-ліричних пісень, народних поезій («Лети, думко, в сторононьку», «Гей, Хмельницький, наш Богдане», «Літа мої молоденькі»). Статті його публікувалися в журналах «Новини», «Вечерниці», газеті «Слово».

### **9 березня – 130 років від дня народження Івана Даниловича Дніпровського (справжнє прізвище – Шевченко; 1895 – 1934), письменника, перекладача**

Іван Дніпровський (псевдоніми – Жан, Сам, Кожушко, Т. Кобзаренко, Лусь Олесь ) – поет, прозаїк, драматург, один із близьких однодумців Миколи Хвильового. **З 1923 року проживав у Харкові, працював в Управлінні у справах друку, був редактором Державного видавництва України, секретарем журналу «Червоний шлях».** Належав до літературних організацій «Гарт», ВАПЛІТЕ, Пролітфронт. Писав вірші, п'єси, оповідання, повісті. Окремими виданнями вийшли поеми «Донбас» (1922), «Плуг» (1924), п'єси «Любов і дим» (1925), «Яблуневий полон» (1927), збірки оповідань та повістей «Заради неї» (1928), «Долина угрів» (1928), «Дніпро закований», «Твори» в трьох томах (Харків – Полтава, 1931 – 1933). Драма «Яблуневий полон» викликала в критиці дискусію, особливо після постановки її режисером Я. Бортником у театрі «Березіль». Письменник порушив у ній проблему любові й обов'язку, наголосив, що криваве

вирішення тимчасових ідейних конфліктів веде до зубожіння людської душі. Видання митця були заборонені, лише 1956 року частково реабілітовані: у 1964 й 1985 роках у Києві видали добірку творів Івана Дніпровського «Яблуневий полон».

### **9 березня – 100 років від дня народження Григорія Павловича Денисенка (1925–2002), майстра декоративного мистецтва**

Григорій Денисенко – відомий майстер художньої кераміки, заслужений майстер народної творчості України. *Навчався в Харківському художньому училищі, був учнем Леонори Блох (1940 – 1941 роки)*. Багато років працював на Васильківському майоліковому заводі. Роботи майстра експонувалися на Всесвітніх виставках у Брюсселі (1958), Монреалі (1967), на виставках у Марселі та Нью-Йорку в 1959 році. Зберігаються його вироби в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, Національному музеї українського народного декоративного мистецтва, Національному музеї народної архітектури та побуту України, у Чернігівському історичному музеї. Також Григорій Денисенко *зробив вагомий внесок у розвиток формотворення та розпису гончарних виробів, виготовлення малої пластики*.

### **10 березня – День Державного Гімну України**

День Державного Гімну – це нагадування про важливість національної ідентичності та єдності, а також свято унікальної культури та традицій України. Свято було затверджене Кабінетом Міністрів України 7 грудня 2021 року. *Державний Гімн України – один із головних державних символів України поряд із Державним Прапором України і Державним Гербом України*. Офіційно музичну редакцію його прийнято Верховною Радою України 15 січня 1992 року, а текст затверджено Законом України «Про Державний Гімн України» 6 березня 2003 року. Дата святкування 10 березня обрана як день, у який уперше прозвучав твір композитора Михайла Вербицького на слова поета Павла Чубинського «Ще не вмерла України» в 1865 році в Перемишлі (Польща). Саме ним завершили концерт, присвячений Дню пам'яті Тараса Шевченка.

*Сьогодні, коли українці ціною власних життів виборюють самобутність і волю нашої держави, Гімн України звучить особливо символічно. Слова його стверджують, що жодному ворогу не вдасться зламати наш дух, знищити наш народ і нашу країну, бо ми всі єдині.*

### **12 березня – 660 років від заснування (1365) Віденського університету (Австрія), одного з найстаріших вищих навчальних закладів Центральної Європи**

Віденський університет – це найбільший науково-дослідний центр в Австрії, у якому працюють до 6800 учених. Він щорічно входить у топ-100 кращих вузів світу, *15 його випускників стали лауреатами Нобелівської премії*. Нині в університеті діють 18 факультетів, на яких навчаються близько 92 тисяч студентів, серед яких до 30% – іноземці. Найбільш престижними напрямками є медицина,

біологія, гуманітарні науки. Бібліотека університету є однією з найбільших в Австрії – налічує 7 мільйонів друкованих і 325 тисяч електронних книг, 87 тисяч журналів, 1200 баз даних. Обдаровані та працелюбні студенти мають змогу здобувати освіту безкоштовно.

*Серед відомих викладачів університету були Іван Якович Франко та Іван Павлович Пулюй.*

#### **14 березня – Міжнародний день боротьби проти гребель**

*(International Day of Action Against Dams)*

#### **або Міжнародний день річок (International Day of Action for Rivers)**

Проведення цього дня започаткувала американська громадська організація «Міжнародна мережа річок» у березні 1997 року. Понад 20 країн підтримали рух проти гребель. *Мета його* – підвищення поінформованості суспільства про негативний вплив гребель на екосистеми річок і об'єднання зусиль людей усього світу в боротьбі проти них. Зі 177 найбільших річок світу тільки третина не мають дамб чи інших споруд на своєму головному руслі. Греблі призводять до спустошення боліт, затоплення родючих земель і лісів, забруднення води, знищення риби. Усі акції цього дня проводяться під гаслом «За річки, воду і життя!» До 14 березня організують заходи, які спрямовані на очищення водойм.

#### **14 березня – Міжнародний день математики (International Day of Mathematics)**

На конференції ЮНЕСКО в листопаді 2019 року за ініціативою Міжнародної математичної спілки було проголошено нове наукове свято – Міжнародний день математики (резолуція 40С/30). Дата святкування обрана на честь Міжнародного дня числа «Пі» (це свято запровадив фізик із Сан-Франциско Ларрі Шоу, оскільки на американський манер 14 березня записується як 3.14). А також у цей день народився один із найвидатніших учених світу Альберт Ейнштейн. Уперше День математики відзначили у 2020 році. *Мета його проведення – підкреслити важливу роль математики, яка вважається королевою наук, у досягненні цілей ООН у галузі сталого розвитку, а також її значення в житті людини, зокрема в оптимізації транспортних і комунікаційних мереж, прогнозуванні погоди та в багатьох інших сферах; збільшити інтерес до математики, її застосувань, підтримати розвиток математичної освіти та повернути увагу до роботи математиків.*

#### **14 березня – День українського добровольця**

*Пам'ятна дата встановлена* Постановою Верховної Ради України (від 17.01.2017 № 1822-VIII) *з метою* вшанування мужності та героїзму захисників незалежності, суверенітету й територіальної цілісності України, сприяння зміцненню патріотичного духу в суспільстві, посиленню суспільної уваги та турботи до учасників добровольчих формувань. *Відзначається щорічно 14 березня.* Новий виток розвитку добровольчому руху надав Закон України «Про основи національного спротиву», ухвалений 16 липня 2021 року. Після того як Кабінет Міністрів України постановою від 29 грудня 2021 року № 1449 затвердив Положення про добровольчі формування територіальних громад, в Україні почали

створюватися перші добровольчі об'єднання для територіальної оборони. ***Відповідь на вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року країни-агресора – масштабний добровольчий рух.*** Добровольцями стали громадяни, які не були військовими за професією, але в критичний для держави момент без повісток чи примусу, добровільно взяли до рук зброю, щоб захистити країну. Десятки тисяч українців повернулися для захисту Батьківщини з-за кордону. Серед добровольців – відомі спортсмени, діячі культури, люди різних професій.

### **15 березня – Всесвітній день захисту прав споживачів (World Consumer Rights Day)**

Генеральна Асамблея ООН установила в 1983 році 15 березня як День захисту прав споживачів, а в 1985 перелік цих прав було розширено: додалися право на задоволення базових потреб, право на відшкодування, право на здорове навколишнє середовище, право на споживчу освіту. Для світової та європейської спільноти захист прав споживачів є важливим показником рівня демократичності держави.

***Україна прийняла Закон «Про захист прав споживачів» у 1991 році.*** Була створена Державна інспекція з питань захисту прав споживачів, яка в 1992 році отримала статус Державного комітету України у справах захисту прав споживачів. ***Один із головних принципів захисту прав споживачів ґрунтується на праві на належну якість і безпеку продукції.***

### **19 березня – 130 років від дня народження Максима Тадейовича Рильського (1895 – 1964), українського поета, перекладача, культурно-громадського діяча**

Максим Рильський – один із наймолодших членів мистецького угруповання «неокласиків» (входив до «група п'ятірного нездоланих співців»), голова правління Спілки письменників України, завідувач відділу поезії в редакції журналу «Українська література», доктор філологічних наук, академік Академії наук України, почесний доктор Ягеллонського університету (Краків), директор Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України, голова Українського комітету славістів.

***Творча спадщина письменника й ученого, якого називали «енциклопедистом свого часу»,*** – 35 поетичних збірок, понад чверть мільйона поетичних рядків перекладів, серед яких «Кримські сонети» та поема «Пан Тадеуш» Адама Міцкевича, французька поезія, кілька збірок наукових статей, редагування поетичних і етнографічних видань. Відомими є його поетичні збірки «Знак терезів», «Україна», «Слово про рідну матір», «Троянди й виноград», «Голосіївська осінь», «Зимові записи», ліро-епічні поеми, статті з мовознавства «Слово перекладача», «Розмова про мову». Наприкінці 80-х років ХХ століття було завершено найповніше 20-томне наукове видання творів великого майстра українського слова.

***Визнання наукових і літературних досягнень М. Т. Рильського:*** Лауреат Державної премії (1943, 1950, 1960 роки); у 1972 році заснована щорічна премія імені Рильського за найкращий художній переклад.



**19 березня – 95-річчя Ліни Василівни Костенко (1930), української письменниці-шістдесятниці, культуролога, публіциста, почесного професора Національного університету «Києво-Могилянська академія», почесного доктора Львівського та Чернівецького національних університетів**

Є люди, які ще за життя стають легендами. Такою є Ліна Костенко – поетеса, публіцист, громадський діяч, авторка поетичних збірок «Проміння землі», «Вітрила», «Над берегами вічної ріки», «Сад нетанучих скульптур», «Неповторність», віршів для дітей («Бузиновий цар»), історичних романів у віршах «Маруся Чурай», «Берестечко», роману «Записки українського самашедшого», лекції «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала». **Визнання її творчої діяльності:** Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка (1987), премії Антоновичів (1989), премії Петрарки (1994), Міжнародної літературно-мистецької премії імені О. Теліги (2000).

**Поширену інформацію про видатну поетесу буде представлено на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» в розділі «Бібліотека».**

**20 березня – Міжнародний день щастя (*International Day of Happiness*)**

Міжнародний день щастя проголошено Організацією Об'єднаних Націй 28 червня 2012 року (резолюція № 66/281). З ініціативою цього свята виступив Джейм Ілайн у 2011 році. Відзначення його щорічно 20 березня, у день весняного рівнодення, символізує рівне право на щастя кожного мешканця Землі.

**Мета проведення** – показати, що щастя є однією з основних цілей людства; нагадати урядовим організаціям, що під час визначення показників добробуту нації важливо враховувати рівень щастя, оскільки самі економічні показники не відображають реальності. Учені запевняють, що задоволеність життям, відчуття щастя підвищує імунітет і покращує здоров'я в цілому. Отримати в цей день вітання від друзів і рідних, послати їм своє вітання – це щастя. **Також у цей день має прозвучати Міжнародне засудження воєнних дій країн-агресорів, які порушують найважливіше право людини.**

**20 березня – Міжнародний день французької мови (*UN French Language Day*)**

Свято було засновано Організацією Об'єднаних націй у 2010 році й відзначається щорічно для сприяння рівноправному використанню всіх шести офіційних мов ООН. Крім Франції, мова широко поширена в Бельгії, Швейцарії, Канаді та багатьох інших країнах. На сьогодні французька мова – один із найпопулярніших у світі об'єктів вивчення серед іноземних мов. Вона **є офіційною та робочою мовою ООН із 1946 року.** Число людей, здатних спілкуватися французькою, досягає майже 200 мільйонів.

**Це свято є плавним і поступовим переходом до Французької весни в Україні (*Le Printemps francais en Ukraine*) – щорічного фестивалю французької культури в Україні.**

## **20 березня – Всесвітній день театру для дітей та юнацтва** ***(World Day of Theatre for Children and Young People)***

Цей особливий день, започаткований Міжнародною асоціацією театрів для дітей та юнацтва (*The International Association of Theatre for Children and Young People*, ASSITEJ), є глобальним святом, яке має на меті познайомити дітей та молодь із перетворюючою силою театру, наголошуючи на його важливості в житті молодих глядачів. *Театр пропонує унікальний простір для самовираження*, даючи змогу дітям і молоді побачити відображення власного досвіду та уявити нові можливості, досліджувати різноманітні історії та перспективи, розвиваючи емпатію, творчість і критичне мислення.

## **21 березня – Всесвітній день поезії (*World Poetry Day*)**

З метою пропагування мистецтва поезії серед населення та сприяння культурному різноманіттю 30 сесія ЮНЕСКО 1999 року встановила Всесвітній день поезії, який *відзначається щорічно 21 березня*. Цей день, за її визначенням, має сприяти створенню в засобах масової інформації позитивного образу поезії як справжнього сучасного мистецтва, відкритого людям.

*В українському календарі це свято вперше з'явилося у 2004 році й щороку відзначається на державному рівні*. Поезія – не просто частина загальносвітової культури, а й одне з геніальних досягнень людства. Вона необхідна для встановлення діалогу між культурами та для гармонійної взаємодії між різними суспільствами. Особлива енергетика її здатна вести за собою, надихати й об'єднувати. Усього кілька поетичних рядків можуть передати романтичні почуття та філософські роздуми, радість життя та біль утрат. Поезія з давніх-давен завжди найпершою реагує на всі події, що змінюють хід історії та життя людини. *Саме вірші в усі війни першими линуть із фронту, розкриваючи невисловлені почуття*.

Традицією цього дня є *«поетичний марафон»*, коли за один день у різних містах і країнах читають вірші без перерви, створюючи своєрідний міст через континенти завдяки поезії. Епіграфом до нього можуть бути *крилаті слова геніальної української поетеси Ліни Костенко: «Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі»*. Також цей день став платформою для обговорень про роль поезії в сучасному суспільстві, майстер-класів для молодих поетів, великих культурних заходів, присвячених поетичному мистецтву.

## **21 березня – Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації** ***(International Day for the Elimination of Racial Discrimination)***

Цей день започатковано рішенням XXI сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 26 жовтня 1966 року як вшанування пам'яті 69 мирних демонстрантів, яких розстріляла поліція під час демонстрації 21 березня 1960 року в Південно-Африканській Республіці. Проголошуючи цей день, Генеральна Асамблея ООН закликала міжнародне співтовариство подвоїти зусилля з ліквідації всіх форм расової дискримінації, яка є злочином проти людської гідності.

**Мета проведення** – наголосити на рівних правах людини, незалежно від раси чи етнічного походження; закликати суспільство до толерантності та поваги один до одного. Щорічно в цей день представництво ООН в Україні проводить різноманітні акції, брифінги міжнародних і українських організацій, конкурси малюнків для дітей, щоб підкреслити ще раз важливість і необхідність виховання дітей з повагою до всіх культур.

### **25 березня – Міжнародний день пам'яті жертв рабства та трансатлантичної работоргівлі (*International Day of Remembrance of the Victims of Slavery and the Transatlantic Slave Trade*)**

Започаткувала цей день пам'яті Генеральна Асамблея ООН 17 грудня 2007 року на честь святкування 200-річчя скасування трансатлантичної работоргівлі, за 400 довгих років якої постраждало близько 30 мільйонів осіб. Проводиться щороку 25 березня. **Метою визначено** вшанування пам'яті постраждалих від рабства, привернення уваги суспільства до наслідків дискримінації та порушення прав людини, підвищення поінформованості молодого покоління щодо наслідків работоргівлі, оскільки мільйони людей щороку стають жертвами работоргівлі, зтягнутими в цю пастку шляхом обману чи насильницькими методами. За даними ООН, щороку мільйони людей, переважно жінки та діти, стають жертвами обману й насильства, перетворюються на «живий товар» і зазнають експлуатації.

### **27 березня – Міжнародний день театру (*World Theatre Day*)**

Святкування Міжнародного дня театру було встановлено в 1961 році у Відні на IX конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО. Діяльність цієї організації, згідно з її статутом, спрямована на укріплення миру та дружби між народами, на розширення творчого співробітництва всіх діячів світу. Це не просто професійне свято митців сцени, а також свято мільйонів глядачів.

*Поширену інформацію до Міжнародного дня театру буде представлено на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» в розділі «Бібліотека».*

#### **Використані джерела:**

1. Березень : свята та події. URL: <https://daytoday.ua/berezen-svyata-ta-podii/>

2. Міжнародні дні ООН. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96\\_%D0%B4%D0%BD%D1%96\\_%D0%9E%D0%9E%D0%9D#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%9E%D0%9D%20%E2%80%94%20%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96,%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B4%D0%BD%D1%8FD0%B4%D0%BD%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%9E%D0%9D#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%9E%D0%9D%20%E2%80%94%20%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96,%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B4%D0%BD%D1%8FD0%B4%D0%BD%D1%8F).

2. Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024 – 2025 роках: Постанова Верховної Ради України від 21.12.2023. URL: [https://www.rada.gov.ua/news/news\\_kom/245200.html](https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245200.html)

Матеріали підготовлені:  
Жеребкіною З., завідувачем бібліотеки,  
Павловою Г., бібліотекарем,  
Писаренко Т., методистом КВНЗ  
«Харківська академія неперервної освіти»